

דחוף!

12.5.14

לכבוד

ח"כ גדעון סער

שר הפנים

שלום רב,

הנדון: פגיעה משמעותית במערכת התכנון ובאינטרס הציבורי בעקבות השינויים המוצעים בהרכבי ועדות המשנה של המועצה הארצית לתכנון ובנייה

המטה לתכנון אחראי, המאגד ארגונים רבים בחברה האזרחית הפועלים בתחום התכנון בישראל, רואה בדאגה את יוזמת משרד הפנים, בהובלת מנהלת מינהל התכנון, לשנות את הרכב ועדות המשנה של המועצה הארצית לתכנון ובנייה.

אתמול פורסם כי מחר, יום ג', עתידה המועצה הארצית לתכנון ובנייה לדון בהצעת מינהל התכנון במשרד הפנים לשנות את הרכב של ועדות המשנה שלה, ובהן הוועדה לנושאים תכנוניים עקרוניים (ולנת"ע).

כידוע, הולנת"ע היא מוסד התכנון הפעיל ביותר מבין מוסדות התכנון ברמה הארצית ומתקבלות בה רבות מהחלטות התכנוניות המשמעותיות ביותר בישראל. בנוסף לשינוי הרכב של ועדות משנה של המועצה הארצית, מינהל התכנון מציע גם להחליף את נציג המועצה הארצית בוועדה לשמירה על קרקע חקלאית ושטחים פתוחים (ולקחש"פ) שהוקמה לפי התוספת הראשונה לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965.

השינויים המוצעים, שבלבם סילוק נציג הארגונים הסביבתיים מהולנת"ע וסילוק נציג רשות הטבע והגנים מהולקחש"פ, יערערו את מאזן הכוחות שבין נציגי הממשלה לנציגי הציבור - ארגוני הסביבה, הארגונים המקצועיים והשלטון המקומי, ויפגעו בייצוג הדמוקרטי של גופים ואינטרסים שונים במוסדות התכנון ברמה הארצית. **תכנון אחראי כולל מאזן ראוי בין פיתוח ושימור וייצוג של כלל האינטרסים הציבוריים. הפרת איזון עדין זה ללא מתן זכות טיעון לארגוני החברה האזרחית הינה בעייתית וחמורה ביותר, במיוחד בעידן של הכרה גוברת בחשיבות השקיפות השלטונית.**

זה קרוב ל-40 שנה שניציגי ארגוני הסביבה לוקחים חלק בוועדות התכנון ובתקופה זו, ובמיוחד בעשור האחרון, הם הוכיחו את עצמם כגורם מקצועי ומשמעותי בהליך התכנון, אשר מייצג את השיקול הסביבתי התכנוני, מתוך מחויבות ואחריות רבה לקידום פיתוח איכותי בישראל. הוצאת הנציגים הללו מהוועדות משמעותה פגיעה מיידית וברורה באיכות ההליך התכנוני, בציבור, ולמעשה באיכות החיים של תושבי ישראל.

אמנם בהצעת מינהל התכנון נקבע כי נציגי הארגונים הסביבתיים יוכלו לשמש כמחליף מקום לנציג רשות הטבע והגנים בולנת"ע. ואולם, מאליו ברור כי מעמדו של ממלא מקום אינו זהה למעמדו של חבר קבע במוסד תכנון. בנוסף, רשות הטבע והגנים והמשרד להגנת הסביבה הם גופי השלטון המרכזי, ועל אף שגם הם פועלים בתחום ההגנה על הסביבה, טעות היא לראותם כממלאים משבצת דומה לזו של ארגוני החברה האזרחית בדיוני הוועדות. הארגונים הסביבתיים מהווים חלק מהחברה האזרחית ונותנים ביטוי לקול הציבורי ולאינטרס הציבורי במוסדות התכנון.

החברה להגנת הטבע | אזרחים למען הסביבה בגליל | במקום – מתכננים למען זכויות תכנון | גרינפיס ישראל | האגודה לזכויות האזרח | האגודה לצדק חלוקתי | אדם טבע ודין | הקשת הדמוקרטית המזרחית | התנועה לאיכות השלטון | התנועה לחיים בכבוד | הקליניקה לצדק סביבתי, אוניברסיטת ת"א | חיים וסביבה | ידיד – מרכזי זכויות בקהילה | ידיד כדור הארץ המזהה"ת | ירושלים בת קיימא | ישראל בשביל אופניים | מגמה ירוקה | המועצה הישראלית לבנייה ירוקה | מכון דש"א | מרחב – התנועה לעירוניות בישראל | מרכז השל | האגודה לצדק סביבתי בישראל | שקיפות בינ"ל-ישראל (שבי"ל) | שתיל | תחבורה היום ומחר

ארגוני החברה האזרחית אינם "חלופיהם" של גורמי שלטון ואינם ממלאי מקומם, אלא הם חברים בזכות עצמם שכן העניין שהם מייצגים במועצה הארצית ובוועדות המשנה שלה הוא אחר ונובע מתוך תפיסת עולם שהיא לעתים קרובות שונה מאוד מזו של רשויות השלטון.

גם במצב כיום, האינטרסים החברתיים, הסביבתיים והציבוריים, כמו גם אינטרסים של קבוצות מיעוט, אינם זוכים לייצוג כנדרש במוסדות התכנון. נכון וראוי להתאים את הרכב ועדות המשנה של המועצה הארצית לרוח הזמנים בראייה רחבה וכוללת של ההליך התכנוני כבעל השפעה סביבתית וחברתית ניכרת, אולם לשם כך יש לעשות את ההיפך מהמהלך המוצע על ידי מינהל התכנון: **לא לצמצם את נציגות ארגוני הסביבה וגופים נוספים במוסדות התכנון, אלא דווקא להרחיב את נציגות ארגוני החברה האזרחית, ובמסגרת זאת לאפשר ייצוג של מיעוטים ושל ארגונים נוספים העוסקים בהיבטים חברתיים של תכנון.**

מעבר למהות השינויים המוצעים, אנו קובלים גם על הניסיון לעשות זאת במחטף וללא דיון ציבורי. זה המקום להזכיר גם כי דרישות והצעות לצירוף נציגי משרד הרווחה ונציגי הארגונים החברתיים כחברים במוסדות התכנון השונים, שהועלו במהלך הדיונים בתיקון 101 לחוק (במקור תיקון 102), נענו על ידי מינהל התכנון עצמו בכך שאין מקום לשינויים בהרכב הוועדות בשלב זה. ואם כך, בוודאי שאין מקום לשינויים המרחיקים לכת עליהם מדובר כאן.

לאור האמור לעיל, אנו קוראים לך לעצור את השינויים המוצעים בהרכבי הוועדות!

בברכה,

הילה בייניש, מנכ"ל המועצה הישראלית לבנייה ירוקה
עו"ד עמית ברכה, מנכ"ל אדם טבע ודין
מור גלבוע, מנכ"ל מגמה ירוקה
דרור גרשון, מנכ"ל מרחב – התנועה לעירוניות בישראל
נאור ירושלמי, מנכ"ל חיים וסביבה
כרמית לובנוב, מנכ"ל האגודה לצדק סביבתי
רן מלמד, סמנכ"ל ידיד – מרכזי זכויות בקהילה
קושה פקמן, מנכ"ל החברה להגנת הטבע
יואב שגיא, מנכ"ל מכון דש"א
קרלוס שטיגליץ, סמנכ"ל שתיל
חדווה רדובניץ, מנכ"ל במקום – מתכננים למען זכויות תכנון
גילי רעי, סמנכ"ל האגודה לזכויות האזרח

העתקים:

ח"כ עמיר פרץ, השר להגנת הסביבה
ד"ר שוקי אמרני, מנכ"ל משרד הפנים
בינת שוורץ, מנהלת מנהל התכנון
חברי המועצה הארצית לתכנון ובניה

החברה להגנת הטבע | אזרחים למען הסביבה בגליל | במקום – מתכננים למען זכויות תכנון | גרינפיס ישראל | האגודה לזכויות האזרח | האגודה לצדק חלוקתי | אדם טבע ודין | הקשת הדמוקרטית המזרחית | התנועה לאיכות השלטון | התנועה לחיים בכבוד | הקליניקה לצדק סביבתי, אוניברסיטת ת"א | חיים וסביבה | ידיד – מרכזי זכויות בקהילה | ידידי כדור הארץ המזה"ת | ירושלים בת קיימא | ישראל בשביל אופניים | מגמה ירוקה | המועצה הישראלית לבנייה ירוקה | מכון דש"א | מרחב – התנועה לעירוניות בישראל | מרכז השל | האגודה לצדק סביבתי בישראל | שקיפות בינ"ל-ישראל (שבי"ל) | שתיל | תחבורה היום ומחר